

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

Ruigpootbuizerd

Het herkennen van een ruigpootbuizerd is minder eenvoudig dan het lijkt omdat sommige lichtgekleurde buizerds kenmerken hebben die overeenkomen met die van de ruigpootbuizerd. Kenmerkend is de witte staart met zwarte eindband. De in FennoScandinavië broedende ruigpootbuizerd is een trekvogel die in meer zuidelijke en oostelijke gebieden van Europa overwintert. De soort is een bewoner van open gebieden die in de winter dit type landschap op onze breedte met de buizerd moet delen. Zijn voedsel bestaat vooral uit kleine zoogdieren, bij ons zijn dat vooral woelmuisen.

Het voorkomen van de ruigpootbuizerd in ons land heeft altijd iets onvoorspelbaars. Zoals bij andere boreale soorten verschillen de jaarlijkse broedresultaten sterk door het cyclische optreden van woelmuisen en lemmingen. Dit vereist een nomadische leefwijze, zoals ook bij sneeuwuil en velduil het geval is. Ook in het overwinteringsgebied kan plotselinge sneeuwval of voed-

selschaarste verplaatsingen veroorzaken. In de winter 2010/2011 vond een influx plaats doordat in grote delen van West-Europa wekenlang sneeuw lag, waardoor zelfs in Vlaanderen veel ruigpootbuizerden werden waargenomen, iets wat daar zelden voorkomt.

Voorkomen

In onze provincie is de soort een schaarse wintergast. Ruigpootbuizerden zijn slechts in 47 atlasblok-

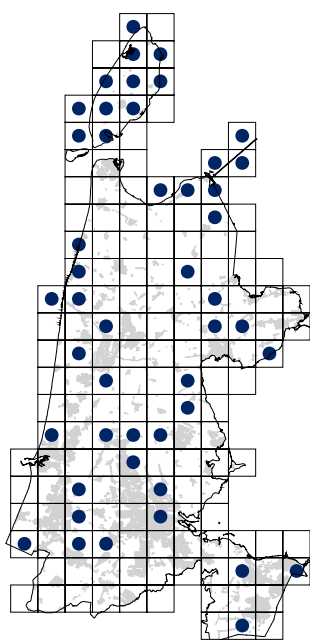
ken (30%) vastgesteld. De meeste waarnemingen zijn gedaan op Texel (in vrijwel alle atlasblokken), op Wieringen, langs de Afsluitdijk en in de duinen. Verder zijn er meldingen uit West-Friesland, Zaanstreek-Waterland, de Haarlemmermeer en het Gooi.

Veranderingen

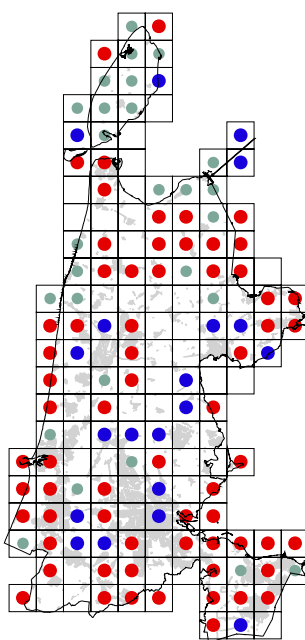
In de periode 1978-1983 werd de ruigpootbuizerd 's winters in Noord-Holland in 93 atlasblokken vastgesteld, tegenover 47 in de huidige atlasperiode. Naast de toegenomen intensivering van de landbouw (minder muizen) moet de oorzaak van de afname vooral in Scandinavië gezocht worden. Daar stelden onderzoekers vast dat pieken in de stand van prooidieren steeds minder hoog waren. In gunstige jaren leggen ruigpootbuizerden 5-7 eieren en vindt er een enorme aanwas van de populatie plaats. Juist het aantal piekjaren wordt steeds schaarser. In Finland komen die hoge piekjaren nog wel voor, maar de daar broedende vogels overwinteren oostelijker in Europa. Ook worden koude en sneeuwrijke winters de laatste tijd schaarser, waardoor de ruigpootbuizerd noordelijker kan overwinteren. De huidige mildere winters en het grotere aantal overwinterende buizerds spelen dus mogelijk een rol bij de afname van de ruigpootbuizerd.

● Foto: Harm Niesen.

verspreiding
● 1 - 3 ex
● 4 - 10 ex

verandering
● alleen in 1979-1983
● beide perioden
● alleen in 2012-2016

Fred Koning